

POTILAAN JA OMAISEN OPAS **Fentanyl Sandoz resoribletit**

Tämän oppaan tarkoituksena on antaa potilaille ja heidän omaisilleen hyödyllistä tietoa syövän läpilyöntikipusta ja sen hoidosta kielen alle asetettavilla, fentanyyliä sisältävillä Fentanyl Sandoz –resoribleteilla. Opas on myös käytännön tietopaketti Fentanyl Sandozista.

OPPAASSA KÄSITELTÄVIÄ AIHEITA OVAT:

- hoidon aloittaminen
- miten Fentanyl Sandozia käytetään
- Fentanyl Sandozin säilyttäminen
- merkittävät haittavaikutukset, jotka on huomioitava
- toimenpiteet, jos lääkevalmistetta on otettu liikaa
- usein kysytyt kysymykset.

Tämä opas on yhteenveto Fentanyl Sandoz -pakkausselosteen tärkeistä tiedoista, mutta yhteenvedon tarkoituksena ei ole korvata pakkausselostetta. Tutustuhan huolellisesti myös pakkausselosteeseen.

Mitä on läpilyöntikipu?

Saat jo lääkitystä syövän aiheuttamaan taustakipuun, mutta lisäksi sinulla voi olla kipukohtauksia, joita sanotaan syövän läpilyöntikipuksi.

Läpilyöntikipu on kipua, joka ilmaantuu äkillisesti, vaikka olet ottanut tai käyttänyt tavanomaista opioidikipulääkettä.

Syövän läpilyöntikipun tunnusmerkkejä ovat:

- Kipu, joka ”lyö läpi” nykyisestä kipulääkityksestäsi huolimatta.
- Kesto yleensä 30–60 minuuttia.
- Vakava ja voimakas.
- Usein ennakoimaton (kipu voi kuitenkin laukaista liike, kuten kävely tai yskäiseminen).

On olemassa lääkevalmisteita, jotka voivat auttaa lievittämään läpilyöntikipua sen iskiessä. Lääkärisi on määrännyt sinulle Fentanyl Sandozia, joka on lääkevalmiste syövän läpilyöntikipuun hoitoon aikuisilla säännöllistä opioidilääkitystä saavilla potilaille. Tämän oppaan tarkoituksena on auttaa sinua Fentanyl Sandoz -lääkevalmisteen käytössä.

Mitä Fentanyl Sandoz on ja miten se lievittää syövän läpilyöntikipua?

Fentanyl Sandoz on vakiintuneen kipua lievittävän aineen (fentanyyli) uusi muoto, joka on kehitetty nimenomaan syövän läpilyöntikipuun hoitoon.

Fentanyl Sandoz annetaan kielen alle. Tämä tarkoittaa sitä, että resoribletti asetetaan kielen alle, missä se hajoaa nopeasti ja fentanyyli imeytyy siten suun limakalvon läpi. Kun fentanyyli on imeytynyt, sen kipua lievittävä vaikutus alkaa.

Fentanyl Sandoz on lääke aikuisille, jotka käyttävät jo ennestään säännöllisesti otettavaa vahvaa kipulääkitystä (opioideja) jatkuviin syöpäkipuihin, mutta tarvitsevat hoitoa läpilyöntikipuihin. Jos olet epävarma, keskustele lääkärisi kanssa.

Vain sinä saat käyttää tätä valmistetta lääkärin antamien ohjeiden mukaisesti. Kukaan muu ei saa käyttää sitä, sillä siitä aiheutuu vakava vaara heidän terveydelleen, varsinkin lapsille.

Fentanyl Sandozilla, kuten muillakin vastaavilla kipulääkkeillä, voi olla tiettyjä haittavaikutuksia, ja siihen liittyy tahattoman yliannostuksen ja riippuvuuden riski. Lääkärisi kertoo sinulle, miten voit käyttää Fentanyl Sandozia turvallisesti ja välttää nämä riskit.

Fentanyl Sandoz -hoidon aloittaminen

Mitä sinun tulee tietää ennen kuin käytät Fentanyl Sandozia?

Kerrothan lääkärillesi ennen Fentanyl Sandozin käyttämistä:

- jos olet allerginen fentanyylille tai tämän lääkkeen jollekin muulle aineelle.
- jos sinulla on vaikeita hengitysvaikeuksia.
- jos et säännöllisesti käytä lääkärin määräämää opioidilääkettä; päivittäin säännöllisen aikataulun mukaan vähintään viikon ajan pitkäaikaisen kivun hoitoon. Jos et ole käyttänyt säännöllistä opioidilääkitystä, et saa käyttää Fentanyl Sandozia, koska se saattaisi lisätä vaarallisen hitaan ja pinnallisen hengityksen riskiä, ja hengitys saattaisi jopa pysähtyä.

Sinun on tärkeää huomioida myös seuraavat seikat:

Fentanyl Sandozia ei saa käyttää imetyksen aikana. Fentanyyliä voi erittyä rintamaitoon, ja se voi aiheuttaa haittavaikutuksia imetettävälle vauvalle. Voit aloittaa imetyksen aikaisintaan 5 vuorokauden kuluttua viimeisestä Fentanyl Sandoz -annoksesta.

Tietyt samanaikaisesti Fentanyl Sandozin kanssa otettavat lääkkeet voivat tehostaa Fentanyl Sandozin vaikutusta; lisätietoja on pakkausselosteessa. Älä myöskään juo greippimehua Fentanyl Sandoz -hoidon aikana, sillä greippimehu voi vaikuttaa hoitoon.

Fentanyl Sandoz voi tehostaa alkoholin ja uneliaisuutta aiheuttavien lääkkeiden vaikutusta; lisätietoja on pakkausselosteessa.

Jos olet käyttänyt viimeksi kuluneiden 2 viikon aikana monoamiinioksidaasin (MAO) estäjiä (käytetään vaikean masennuksen ja Parkinsonin taudin hoitoon), myös ne voivat tehostaa Fentanyl Sandozin vaikutusta. Keskustele lääkärin kanssa, jos käytät kyseisiä lääkkeitä.

Tietyn tyyppiset voimakkaat kipulääkkeet voivat samanaikaisesti Fentanyl Sandozin kanssa käytettyinä aiheuttaa haittavaikutuksia, kuten pahoinvointia, oksentelua, ripulia, ahdistusta, vilunväristyksiä, vapinaa ja hikoilua. Keskustele lääkärin kanssa, jos käytät kipulääkkeitä, ja katso myös pakkausselosteen sisältämät lisätiedot.

Masennuslääkkeet ja psykoosilääkkeet (käytetään psyykkisiin sairauksiin) lisäävät haittavaikutusten riskiä. Keskustele lääkärin kanssa, jos olet tältä osin epävarma.

Oikean annoksen löytäminen

Fentanyl Sandoz on saatavana useina eri vahvuuksina, mikä mahdollistaa läpilyöntikivun tehokkaan lievityksen (erottamisen helpottamiseksi pakkaukset on merkitty eri väreillä ja resoribletit ovat erimuotoisia).

Jotta Fentanyl Sandoz vaikuttaisi tehokkaasti, lääkärin on määriteltävä sopivin annos läpilyöntikipusi hoitoon. Fentanyl Sandozia on saatavana eri vahvuuksina. Saatat joutua kokeilemaan Fentanyl Sandozin eri vahvuuksia useiden läpilyöntikipujaksojen ajan löytääksesi sopivimman annoksen. Lääkärisi auttaa sinua tässä ja sopivimman annoksen määrittelemisessä.

Jos kivunlievitys ei ole riittävä yhden annoksen ottamisen jälkeen, lääkäri voi kehottaa sinua ottamaan ylimääräisen annoksen läpilyöntikipujakson hoitoon. Älä ota toista annosta, ellei lääkäri kehota sinua tekemään niin, sillä siitä voi aiheutua yliannostus.

Joskus lääkäri voi pyytää sinua ottamaan annoksen, joka koostuu useammasta kuin yhdestä tablettista. Tee näin vain silloin, kun lääkäri on sen määrännyt.

Kun olet löytänyt oikean annoksen

Kun sinä ja lääkärisi olette löytäneet Fentanyl Sandoz -annoksen, jonka avulla läpilyöntikipusi saadaan hallintaan, saat ottaa tämän annoksen enintään neljä kertaa päivässä. Fentanyl Sandoz -annos voi koostua useammasta kuin yhdestä tablettista.

Odoti vähintään kaksi tuntia viimeisen annoksen ottamisen jälkeen ennen kuin hoidat seuraavaa läpilyöntikipujaksoa Fentanyl Sandozilla. Jos käyttämäsi Fentanyl Sandoz -annos ei mielestäsi pidä läpilyöntikipua riittävästi hallinnassa, kerro siitä lääkärille, sillä annoksen muuttaminen saattaa olla tarpeen.

Mitä tehdä, jos syövän läpilyöntikivun lievitys ei riitä

Jos saamasi kivunlievitys ei ole riittävä, Fentanyl Sandoz -annostasi on ehkä tarkistettava. Muista, että Fentanyl Sandoz on voimakas lääkevalmiste ja sitä saa ottaa vain lääkärin määräyksestä. Jos kivunlievitys ei ole mielestäsi riittävä, noudata lääkärin ohjeita äläkä yritä itse muuttaa lääkkeesi annostusta.

Fentanyl Sandoz -hoidon aloittaminen

Fentanyl Sandoz annetaan kielen alle. Tämä tarkoittaa sitä, että resoribletti asetetaan kielen alle, missä se hajoaa nopeasti ja fentanyyli imeytyy siten suun limakalvon läpi. Kun fentanyyli on imeytynyt, sen kipua lievittävä vaikutus alkaa. Siksi on tärkeää, että säilytät ja otat sitä oikein. Noudata alla olevia yksinkertaisia, vaiheittaisia ohjeita. Jos olet epävarma jostakin ohjeiden kohdasta, ota yhteys lääkäriisi ja keskustele aiheesta hänen kanssaan.

Avaa pakkaus

- Irrota yksi pakkausyksikkö pakkauslevystä taivuttamalla ja vetämällä reikäviivoja pitkin.
- Tartu folioon ja vedä se irti. Ota resoribletti varovasti ulos.
- **Älä paina Fentanyl Sandoz -resoriblettia ulos folion läpi, sillä tämä vahingoittaa resoriblettia.**
- Pyri pitämään resoribletti ehjänä.

Ota resoribletti

- Jos suusi on kuiva, voit juoda hieman vettä ennen resoribletin ottamista. Muista nielaista tai sylkäistä vesi pois ennen Fentanyl Sandozin ottamista.
- Aseta Fentanyl Sandoz -resoribletti välittömästi kielen alle syvimpään kohtaan ja anna sen liueta kokonaan.
- Älä puraise, pure, ime tai nielaise resoriblettia, sillä tämä heikentää syövän läpilyöntikivun lievitystä.
- Anna Fentanyl Sandoz -resoribletin olla paikallaan kielen alla, kunnes se on liennut kokonaan.
- Älä syö tai juo mitään, ennen kuin resoribletti on liennut kokonaan etkä enää tunne sitä kielen alla.

Fentanyl Sandozin säilyttäminen

- Fentanyl Sandozin sisältämä vaikuttava aine on erittäin voimakasta, ja se voi olla hengenvaarallista lapsille ja muille henkilöille, joille sitä ei ole määrätty. Säilytä siksi kaikki tabletit poissa lasten ja muiden henkilöiden ulottuvilta ja näkyviltä.
- Älä käytä tätä lääkettä läpipainopakkauksessa mainitun viimeisen käyttöpäivämäärän jälkeen ”Exp”. Viimeinen käyttöpäivämäärä tarkoittaa kuukauden viimeistä päivää.
- Fentanyl Sandozia on säilytettävä alkuperäisessä auki vedettävässä foliopakkauksessa, jotta se pysyy kosteudelta suojattuna.
- Palauta kaikki käyttämättömät tai vanhentuneet Fentanyl Sandoz -resoribletit apteekkiin. Älä hävitä käyttämättömiä tai vanhentuneita Fentanyl Sandoz -resoribletteja viemärin kautta tai talousjätteiden mukana. Näin menetellen suojelet luontoa.

Mahdolliset haittavaikutukset

Fentanyl Sandozilla on samankaltaisia haittavaikutuksia kuin lääkkeillä, joita saat taustakivun hoitoon. Kerro lääkärillesi, jos saat joitakin näistä haittavaikutuksista tai muita vaikutuksia, joiden uskot liittyvän Fentanyl Sandozin käyttöön.

Lääkärisi voi auttaa sinua vähentämään haittavaikutuksia ja samalla varmistamaan, että saat edelleen tehokasta lievitystä syövän läpilyöntikipuun.

Yleisimmät sivuvaikutukset ovat:

- Pahoinvointi
- Väsymys/uneliaisuus
- Päänsärky
- Huimaus

Kattavat tiedot mahdollisista haittavaikutuksista on annettu pakkausselosteessa.

Jos havaitset haittavaikutuksia, kerro niistä lääkärille tai apteekkihenkilökunnalle. Tämä koskee myös sellaisia mahdollisia haittavaikutuksia, joita ei ole mainittu tässä pakkausselosteessa. Voit ilmoittaa haittavaikutuksista myös suoraan kansallisen ilmoitusjärjestelmän kautta alla. Ilmoittamalla haittavaikutuksista voit auttaa saamaan enemmän tietoa tämän lääkevalmisteen turvallisuudesta.

www-sivusto: www.fimea.fi

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea

Lääkkeiden haittavaikutusrekisteri
PL 55
00034 Fimea

Yliannostus

Jos noudatat sekä edellä annettuja ohjeita Fentanyl Sandozin käytöstä että lääkärisi antamia ohjeita otettavien Fentanyl Sandoz -resoriblettien määrästä, yliannostuksen riski on erittäin pieni.

Jos kaikesta huolimatta saat yliannostuksen, saatat tuntea olosi uneliaaksi tai hengästyneeksi, hengityksen ollessa hidasta ja pinnallista. Noudata tällöin seuraavia ohjeita:

- Ota jäljellä oleva(t) resoribletti (resoribletit) pois suusta.
- Kerro jollekulle lähellä olevalle (toiselle henkilölle kotonasi tai hoitajallesi/sairaanhoitajallesi), mitä on tapahtunut.
- Ota välittömästi yhteys nimettyyn lääkäriisi (yhteystiedot seuraavalla sivulla) tai ensiapuun.
- Hoitajasi/sairaanhoitajasi pitää sinut hereillä puhumalla sinulle tai ravistelemalla sinua varovasti aika ajoin.

Riippuvuusriski

Kuten muiden syöpäkipulääkkeiden yhteydessä, voit tuntea tarvetta lisätä Fentanyl Sandoz -annoksia saavuttaaksesi keskeytymättömän syövän läpilyöntikipun lievityksen.

Riippuvuusriskin välttämiseksi on tärkeää, että otat Fentanyl Sandozia ainoastaan lääkärisi määräämällä tavalla. Jos syövän läpilyöntikipun lievitykseen käyttämäsi lääke ei määrättyinä annoksena lievitä kipua tehokkaasti, ota yhteys lääkäriisi ja keskustele seuraavista vaiheista. Älä anna lääkkeitäsi kenellekään muulle.

Jos epäilet jonkun ottaneen Fentanyl Sandozia vahingossa, ota aina yhteyttä lääkäriin, sairaalaan tai Myrkytystietokeskukseen (puh. 0800 147 111).

Usein kysytyt kysymykset

K: Milloin minun on otettava Fentanyl Sandozia?

V: Ota Fentanyl Sandozia (tämän oppaan ohjeiden mukaisesti) heti, kun syövän läpilyöntikipukohtaus alkaa.

K: Miten nopeasti Fentanyl Sandoz vaikuttaa?

V: Kun resoribletti on liuennut kokonaan, Fentanyl Sandoz alkaa vaikuttaa läpilyöntikipun alkuvaiheisiin, ja kipua lievittävä vaikutus jatkuu koko kohtauksen ajan.

K: Mitä teen, jos alan tuntea oloni epätavallisen tai erittäin uneliaaksi tai jos hengitykseni muuttuu hitaaksi tai pinnalliseksi?

V: Sinun tai hoitajasi on otettava välittömästi yhteys lääkäriisi tai lähimmän sairaalan ensiapuun. Ota kaikki resoribletit pois suustasi ja kerro tilanteesta hoitajallesi/sairaanhoitajallesi, joka pitää sinut hereillä puhumalla sinulle tai ravistelemalla sinua varovasti.

K: Mitä teen, jos saan haittavaikutuksia ottaessani Fentanyl Sandozia?

V: Jos saat haittavaikutuksia ottaessasi Fentanyl Sandozia, ota yhteys lääkäriisi, joka auttaa sinua välttämään niitä ja jatkamaan silti syövän läpilyöntikivun hallintaa.

K: Kuinka monta syövän läpilyöntikipukohtausta voin enintään hoitaa Fentanyl Sandozilla yhden päivän aikana?

V: Voit hoitaa Fentanyl Sandozilla enintään neljä kohtausta yhden päivän aikana.

K: Mitä teen, jos syövän läpilyöntikipu jatkuu edelleen?

V: Ota yhteys lääkäriisi, joka tarkistaa Fentanyl Sandoz -annoksesi, arvioi muun käynnissä olevan kipulääkityksen uudelleen tai antaa sinulle lähetteen kipuasiantuntijalle.

K: Onko muita lääkkeitä, jotka voivat auttaa minua hallitsemaan syövän läpilyöntikipua?

V: Syövän läpilyöntikivun hallintaan on olemassa useita erilaisia lääkkeitä. Lääkärisi tai sairaanhoitajasi voi kertoa, mikä on tehokkain lääke juuri sinun tarpeisiisi.